

Johdanto

Helsingin Yliopiston MAA-204 Projektityökurssilla saimme haasteeksi laatia nykyiselle Malmin lentokenttäalueelle väliaikaiskäyttösuunnitelman. Malmin lentokenttäalueen tämänhetkinen toiminta lakkautuu vuoden 2019 loppuun mennessä, mutta alueelle suunniteltujen kortteleiden ja asuntojen rakentamisen aloittamiseen on suunniteltu menevän vielä kymmeniä vuosia.

Väliaikaiskäyttösuunnitelman tarkoituksena onkin luoda alueelle väliaikainen käyttötarkoitus, jota voisimme toteuttaa ennen rakentamisen alkua sekä mahdollisesti myös rakentamisen aikana. Kurssin osallistajat jaettiin neljään eri projektiryhmään, jotka pääsivät kilpailemaan toisiaan vastaan kekseliäillä suunnitelmillaan. Tämän innovaatiokilpailun nimeksi valikoitui #Malminlumo, jonka pohjalta syntyi myös meidän projektiryhmämme nimi eli Malmin lumoajat. Kilpailevat projektiryhmät jakautuivat jälleen neljään eri teemaryhmään, jotka tekivät keskenään tiiviisti töitä keskittyen eri näkökulmiin ja niistä lähteviin tavoitteisiin. Teemaryhmät muodostuivat luonto-, kaupunki-, identiteetti- sekä kordinaatioryhmästä.

Luontoryhmän konseptissa teemaryhmäläiset keskittyivät korostamaan alueen luontoa ja vihreyttä suunnittelemalla luonnonläheistä aktiviteettia niin viljelylaatikoiden, vaihtoehtoisten ulkoilureittien että niitty- ja maisemapeltokokonaisuuksien sekä hyöteishotellien avulla. Etenkin niitty- ja peltomaisemakokonaisuuksilla ryhmän yhtenä tavoitteena on lentokentän avaran alueen luonteen säilyttäminen sekä sen muuttaminen ekosysteemipalvelurikkaammaksi palvelen näin monipuolisemmin niin ihmisiä kuin myös eläimiä. Alueelle suunniteltujen niittyalueiden sekä jo nyt alueella tärkeänä esiintyvän Longinojan mukaisesti olemme päättäneet uuden alueen nimeksi Longinniitty ja sillä nimellä viittaamme alueeseen raportissamme.

Kaupunkiryhmän konseptissa keskityimme Longinniityn urbaanisen luonteen rakentamiseen sekä erilaisten palvelujen sekä toimintojen mahdollistamiseen alueen sisällä. Urbaani kaupunkitilan konseptissa lähtökohtina olivat haastatteluissa tärkeiksi nousseet ajatukset uuden alueen yhteisöllisyydestä, kylämäisyydestä sekä asukaslähtöisyydestä. Tämän ryhmän suurimpana tavoitteena on luoda toiminta, joka on matalankynnyksen luonteinen palvelen samalla myös erilaisia ihmisiä ikää ja taustaa katsomatta sekä yhteisöllistä ja kylämäistä tunnelmaa luoden. Näihin tavoitteisiin pyrimme muun muassa ryhmän suunnittelemalla konttikylällä, jonka tarkoituksena on matalankynnyksen toimintana mahdollistaa niin pienyrittäjien yritystoimintaa että monipuolisten tapahtumien järjestämistä.

Identiteettiryhmä puolestaan keskittyi pohtimaan alueen identiteetin luomiseen vaikuttavia tekijöitä sekä pohtimaan sen pohjalta toimintaa, joka tukisi uuden yhteisen identiteetin muovautumista alueella.

Longinniityn identiteettiä on tarkoitus lähteä rakentamaan yhdessä jo alueella asuvien että alueesta kiinnostuneiden ihmisten kanssa kunnioittaen kuitenkin jo olemassa olevaa vahvaa niin kohdealueen kuin sen ympäröivien alueiden identiteettiä muun muassa historiapolun avulla. Uuden alueen identiteetin halusimme korostaa muodostuvan nimenomaan ihmisten yhdessäolosta, yhteisestä tekemisestä sekä yhteisöllisyyden tunteesta. Yhteisöllisyyttä edistävän toiminnan kehittäminen olikin tämän ryhmän päätavoitteita, johon pääsemme ryhmän suunnittelemilla asukkaiden osallistamista tukevilla aktiviteeteilla kuten muun muassa viljelykummitoiminnalla kaupunkiviljelyn yhteydessä sekä urbaanitorilla.

Koordinaatioryhmä toimi kokoavana ryhmänä projektin aikana liittäen yhteen teemaryhmien ajatuksia ja huolehtien posterin laatimisesta sekä esityksen ja raportin visuaalisuudesta. Posterin teossa halusimme ottaa mahdollisimman hyvin huomioon teemaryhmien toiveita sekä tuoda esiin juuri heidän tärkeimmäksi koettuja konseptin pääteemoja. Tavoitteenamme oli selkeä, havainnollistava sekä mielenkiintoinen posterit, jota on helppo tulkita ja lähestyä.

Malmin lentokenttäalue on kohdealueena moniulotteinen ja haastava. Lentokenttänä toimiessaan, aidattuna oleva alue on monille myös läheisyydessä asuville vieras alue, johon ei välttämättä liity minkäänlaisia henkilökohtaisia tarinoita tai muistoja omasta elämästä. Alueen käyttötarkoituksen muutoksiin sekä uuden asuinalueen sekä väliaikaiskäyttösuunnitelmiin liittyy myös paljon voimakkaita tunteita sekä mielipiteitä, jotka tuovat haasteensa alueen uuden ilmeen sekä yhteisen identiteetin luomisen tavoittelussa. Tavoitteena on väliaikaiskäyttösuunnitelmallamme herättää ihmisten mielenkiinnon aluetta kohtaan, jotta uusien toimintojen ja niihin osallistuvien ihmisten kanssa alueelle voisi muodostua omanlaisensa identiteetti, joka olisi ihmisten yhdessä muovaama ja rakentama. Yhdessä luotu Longinniitty.

Yhteisöllisen kaupunkitilan luominen Longinniityyn

Yhteisöllisen kaupungin kaipuu

Helsingin kaupungin teettämä Tulevaisuuden Helsinki -tutkimus toimii osana uuden kaupunkistrategian luomista osallistaen kaupunkilaisia kertomaan toiveitaan ja mielipiteitään toimivamman kaupungin luomisessa (Loppuraportti... 2017). Longinniityn alueelle kohdistuvassa suunnitelmassamme yhdistyvät monet tutkimuksessa esiin nousseet teemat: yhteisöllisyys ja kylämäisyys, monipuolisuus ja asukaslähtöisyys. Haluamme rakentaa Longinniityyn jotain konkreettista, ekologista, toimivaa ja tarpeellista. Konttikylä, Tapahtumapäivä sekä Tapahtumataulu muodostavat yhdessä toisiaan tukevan, joustavan kokonaisuuden, joka vastaa kaupunkilaisen tarpeisiin sekä asukkaana, että alueella kävijänä.

Edellä mainituilla teemoilla on paljon tarjottavaa alueelle ja sen asukkaille ja käyttäjille sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä Longinniityn alueen väliaikaiskäytössä. Haluamme olla tukemassa hankkeellamme itseohjautuvaa, yhteisöllistä ja monipuolisesti työllistävää toimintaa. Konttien käyttömahdollisuudet ovat rajattomat, kuten esimerkiksi illy -yhtiö on osoittanut Push Button House -innovaatiollaan (Esittelyvideo... 2010). Haluamme niiden avulla luoda Longinniityyn positiivisen ja ennakkoluulottoman ilmapiirin täynnä osallistavaa toimintaa, jonka valtteja ovat luovuus, edullisuus ja suvaitsevaisuus.

Tutkimuksessa nostettiin esiin kaipuu yhteisöllisistä tiloista ja toreista sekä tarve toimivalle joukkoliikenteelle ja kevyelle liikenteelle. Konttikylä Tapahtumapäivineen ja -tauluineen vastaa näihin toiveisiin Longinniityn alueella (kuva 1). Hanke palvelee alusta asti alueen käyttäjiä pitäen sisällään mahdollisuuden siirtyä myös osaksi alueen asukkaiden arkea rakentamisen loputtua ja tilapäiskäytön päätyttyä. Konttien liikuteltavuus mahdollistaa myös Konttikylän uudelleensijoittelun rakentamisen edetessä.

Kuva 1. Tapahtumataulusta voi kätevästi tarkistaa Longinniityn houkuttelevimmat menovinkit. Tapahtumataulu sijaitsee fyysisesti konttikylän yhteydessä, sekä digitaalisesti jokaisen älylaitteessa.

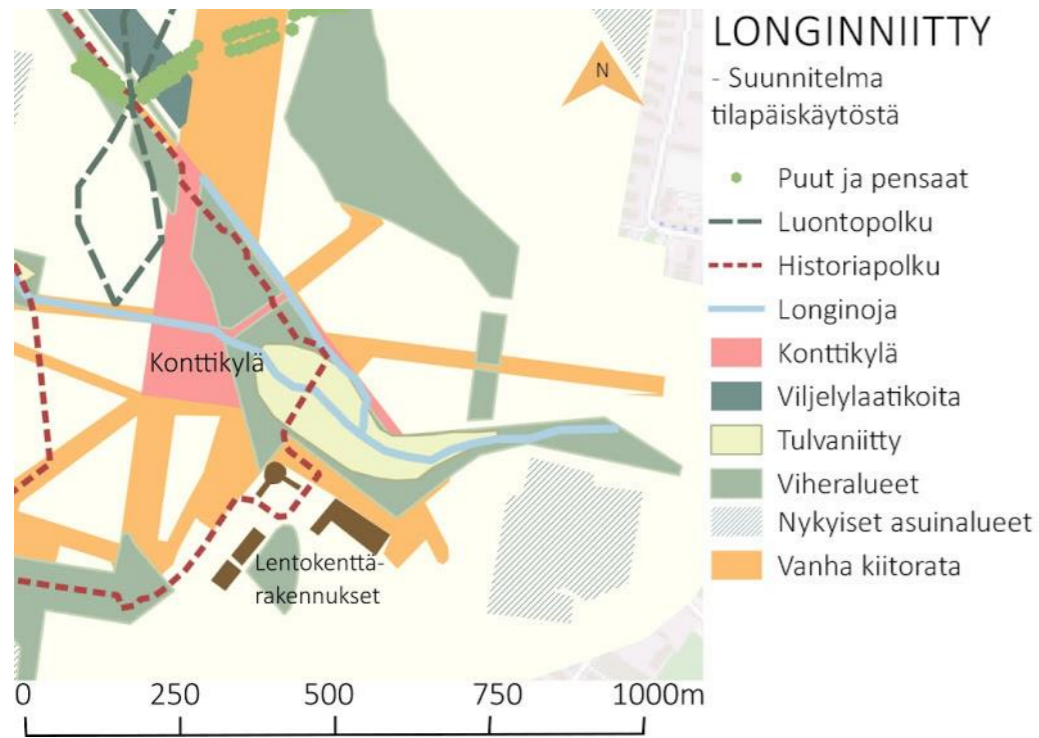
Aineisto ja tiedonkeruu

Helsingin kaupungin raportin lisäksi halusimme kartoittaa lähialueiden asukkaiden toiveita alueen kehityksestä sekä kuulla asiantuntijan näkemyksiä Longinniityn alueen kehittämistä tilapäiskäytön avulla. Haastattelimme Helsingin medialukion maantieteen opiskelijoita mind map -tyyppisessä haastattelussa, sekä kaupunkiaktivisti ja markkinoinnin asiantuntija Arto Sivosta puhelimitse. Lisäksi käytimme Helsingissä keväällä 2019 kaupunkilaisille Malmin lentokenttäalueesta tehdyn kyselyn tuloksia, HSL:n joukkoliikennesuunnittelijoiden haastattelua sekä esimerkkejä maailmalta.

Suurimmat Arto Sivosen ja Helsingin medialukion opiskelijoiden haastatteluissa esiin nousseet huolenaiheet liittyivät siihen, miten Longinniityyn pääsee sekä siihen, miten aluetta ja sinne suunniteltuja väliaikaistoimintoja markkinoidaan alueen houkuttelevuuden maksimoimiseksi. Sivonen mainitsi edellisten lisäksi talven tuomat haasteet. (Opiskelijahaastattelu... 2019) (Sivonen, A. 2019) Malmi-kyselyn tuloksissa puolestaan esiin nousi kolme vahvaa teemaa: luonto, kulttuuri, ja yhteisöllisyys (katso: identiteetti ja yhteisöllisyys). Väliaikaiskäyttösuunnitelmamme urbaanin kaupunkitilan osalta tukee kaikkia näitä tärkeäksi koettuja teemoja.

Longinniityn kaupunkitilan elävöittäminen aloitetaan Konttikylän sijoittamisella punaisella merkitylle alueelle (kuva 2), sillä alueella on valmis infrastruktuuri. Liityntälinja Malmin asemalta lienee mahdollinen tulevaisuudessa, ennen pikaratikoiden rakentamista. Parhaimmat julkisen liikenteen yhteydet tulevat kuitenkin väistämättä olemaan aluksi Sunnuntaipalstojen ja Nallenmäen alueilla, minne julkinen liikenne jo nyt yltyä. (HSL... 2019) Viikin-Malmin pikaratikan toteutuminen on oleellisesti riippuvainen Longinniityn maankäytöstä (Toteutettavuusselvitys... 2017). Tämän tähden on tärkeää polkaista alueen

kehittäminen käyntiin jo varhaisessa vaiheessa tilapäiskäytöllä. Mitä pikemmin alueelle saapuu ihmisiä, asukkaita tai muita käyttäjiä, sitä suurempi paine kulkuyhteyksien parantamiselle Longinniityn alueelle on.

Kuva 2. Kartta Longinniityn tilapäiskäyttösuunnitelmista. Konttikylä sijaitsee keskeisellä sijainnilla lentokenttärakennusten ja suunniteltujen puistoalueiden läheisyydessä kiitoradan päällä.

Tulevaisuudessa samalla paikalla sijaitsee asuinalueen keskus, joten väliaikaiskäyttö totuttaa ihmiset kauppa-alueen sijaintiin.

Longinniityn urbaani tulevaisuus - haasteita ja ratkaisuja

Medialukion nuoret toivovat Longinniityyn ilmaisia ja ikärajoittomia toimintamuotoja. Tällä hetkellä suuri osa lähialueen nuorista viettää aikaa mieluummin Helsingin keskustassa kuin Malmin alueella, sillä Malmilla ei koeta olevan riittävästi tekemistä. Haasteeksi nousee riittävän kiinnostavien palveluiden ja aktiviteettien luominen, jotka toimivat vetovoimatekijöinä alueelle myös niille nuorille, jotka viettävät vapaa-aikansa mieluiten kotona. (Opiskelijahaastattelu... 2019)

Koska Konttikylä ja -lainaamo sekä niiden yhteydessä järjestettävät tapahtumat ovat sidoksissa tiettyihin aukioloaikoihin, tuo skeittipuisto ja graffitiseinä alueelle sellaista urbaania katukulttuuria, jonka käyttömahdollisuudet eivät ole sidottuja tiettyyn aukioloaikaan. Ilmaiset tapahtumat ja suuremmat,

kaikille avoimet festivaalit tuovat alueelle paljon ihmisiä lähialueiden ulkopuolelta. Longinniityn alueelle jäävään suojeltuun hangaariin perustetaan viikonloppuisin avoinna oleva suurkirppis täyttämään aukkoa, jonka nyttemmin suljettu Vallilan Valterin pääkaupunkiseudun kirpputoritarjontaan jätti. Suuren sisäkirppiksen lisäksi laaja, avoin ulkotila houkuttelee myös järjestämään erilaisia pieniä pop up -kirpputoreja, siivous- tai ravintolapäivää, konsertteja, liikunta- ja pihatapahtumia, sekä suurempia festareita. Nämä tapahtumat ja Konttikylän toiminta nivoutuvat yhteen Longintorin markkinapäivien kanssa muodostaen vetovoimaisia, kylämäistä tuntua huokuvia koko perheen tapahtumia.

Longinniityssä tapahtuvaa liikumista tukee alueen oma välinevuokraamo, josta saa esimerkiksi rullaluistimia, polkuautoja, leijoja ja ulkopelejä, sekä talvella luistimia ja suksia käytettäväksi alueen laduilla ja luistinradalla. Tempelhofin entisellä lentokentällä toimii vastaavanlainen välinevuokraamo, josta on mahdollisuus vuokrata tavaroita aina aurinkolaseista piknik-viltteihin sekä skeittilautoihin. Laaja kiitorata-alue kutsuu ihmisiä monipuoliseen liikumiseen ja ulkoiluun myös Longinniityssä (kuva 3).

Kuva 3. Longinniityn arki tukee yhteisöllisyyttä. Aina avoin alue kutsuu myös Tapahtumapäivien ulkopuolella.

Talvi luo haasteita tilapäiskäytön suunnitteluun, mutta avaa myös mahdollisuuksia elämyksiin ja erinäisiin talviaktiviteetteihin, joiden avulla Longinniitty pysyy houkuttelevana läpi vuoden. Vaihtelevat talvitapahtumat luistelukenttineen ja jäänveistokilpailuineen sekä lämmintä juotavaa tarjoavine konttikahviloineen luovat mahdollisuuden yhteisöllisyyteen myös kylmemmällä säällä. Turistihoukuttimena toimii konttisauna paljuineen pimeinä talvi-iltoina sekä air-bnb -tyyliset konttilodget, joiden sisustuksessa näkyy alueen historia.

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) raportissa kaupunkipyöräverkoston laajentamishankesuunnitelmasta vuosien 2019-2025 aikana ei Malmin alueelle ole suunnitteilla pyöräverkoston laajentamista (Hankesuunnitelma, 2018), mutta Longinniityn rakentaminen vaikuttaa kuitenkin myös kevyen liikenteen liikenneverkon laajentumiseen alueella pidemmällä aikavälillä. Mikäli kaupunkipyöräverkosto laajenee Malmin suuntaan, paranevat luultavasti myös muut julkisen liikenteen yhteydet alueella, sillä kevyt liikenne nivoutuu pääkaupunkiseudulla hyvin yhteen muun joukkoliikenteen kanssa. Vaikka pyörämahdollisuus helpottaa alueen saavutettavuutta esimerkiksi lähiseudun juna- asemilta, tulee myös esteetön liikkuminen Longinniityn huomioida muun joukkoliikenteen kautta.

Longinniityn eräs vetovoimatekijä on sen luonnontilaisuus, ja tarkoitus onkin suosia ekologisuutta alueen tulevissa kulkumuodoissa. Lähitulevaisuudessa alueelle tullaan sekä jo olemassaolevia, että uusia joukkoliikenneyhteyksiä käyttämällä. Näistä linja-autoyhteyksiä harvennetaan suunnitteilla olevien pikaratikoiden toteuduttua.

Toteutus yhdessä tehden

Longinniityn alueelle sijoitettavassa Konttikylässä on kaupungin tarjoama mahdollisuus perustaa konttiin pieni yritys, tuottaa palveluja tai järjestää jokin yleishyödyllinen tapahtuma tai tempaus. (Kuva 4) Kontteja on käytetty maailmalla monissa sekä väliaikaisissa että pidempiaikaisissakin ratkaisuissa, kuten esimerkiksi Zurichissä Frau Gerold's Gartenissa, joka on konteista koostuva urbaani ravintola- ja kauppaa-alue. Longinniityssä lainaamo tukee paikallisten pienyrittäjyyttä sekä lisää viihtyisyyttä ja toimintaa alueella. Mukautuvuutensa vuoksi Konttikylän avulla voidaan vuosien saatossa vastata paikallisten muuttuviin tarpeisiin luovalla tavalla. Viihtyisästi sisustettuihin kontteihin voidaan sijoittaa myös luovia työtiloja, jotka tukevat nykyajan tapaa tehdä työtä.

Hanke vaatii kaupungilta alkusysäyksen ja jonkin verran koordinoitua alkuun, mutta tarjoaa parhaimmillaan itseohjautuvaa ja kustannuksiltaan matalaa, monipuolisesti muuntuvaa ja ekologista toimintaa. Aluksi talkootoiminta ja työpajat innostavat ja houkuttelevat ihmisiä Longinniityyn tekemään siitä oman näköistään aluetta. Jatkossa Tapahtumapäivä vastaa asukkaiden toiveisiin osallistavasta toiminnasta ja asukaslähtöisyydestä: kuka tahansa voi pystyttää oman pöytänsä alueelle ja tarjota palveluja, myydä ruokaa, soittaa musiikkia tai vain nauttia uudesta jatkuvasti muuttuvasta alueesta ja markkinoista.

Hankkeen etuja on sen aloittamisen vaivattomuus ja helppous: Konttikylän rakentaminen sekä ensimmäiset talkoo- ja tapahtumapäivät voidaan pitää heti alueen avauduttua yleiseen käyttöön. Joustavuus ja mahdollisuus ekologiseen toteuttamiseen esimerkiksi tuuli- ja aurinkoenergian avulla lisää hankkeen houkuttelevuutta sekä järjestäjien, että tiedostavan käyttäjäkunnan silmissä. Tempaukset ja tapahtumat parantavat alueen vetovoimaisuutta ja lisäävät työpaikkoja alueella jo ennen alueen rakentamisen loppumista. Hankkeen voimavaroihin kuuluu inklusiivisuus - kuka tahansa voi joko perustaa alueelle yrityksen, palveluja tai toimintaa, tai osallistua tapahtumiin ja käyttää palveluja. Se luo myös mahdollisuuksia kevyelle yrittämiselle. Konttiyrittäminen palvelee ihmisiä, jotka tarvitsevat joustavasti ja nopeasti työtä ja ovat valmiita työllistämään itsensä. Tällaisia ovat esimerkiksi kesätöitä kaipaavat nuoret tai turvapaikanhakijat.

Kuva 4. Konttikylä luo pohjan Longinniityn myöhemmin rakentuvalle liikekeskukselle.

Konttikylän yhteydessä järjestetään tapahtuma- tai markkinapäiviä, jotka lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta. Toimivana esimerkkinä tällaisista säännöllisistä pop up -ulkoilmatapahtumista maailmalla on Berliinin Mauerpark, joka houkuttelee ihmisiä pitkänkin matkan takaa. Asiakaskunnan vakiintuminen Longinniityssä voi viedä aikaa, mutta mainonnan ja kiinnostuksen herättämisen kautta voidaan tavoittaa ja sitouttaa ihmisiä.

Positiivisen mielikuvan markkinointi sosiaalisessa mediassa on välttämätöntä nykypäivänä minkä tahansa hankkeen onnistumiseksi. Jo olemassa olevissa some-kanavissa tapahtuvan markkinoinnin lisäksi sekä konttipalveluiden, että Tapahtumapäivien toteutuksen joustavuutta lisää sähköinen Tapahtumataulu. Se on sosiaalisen mediaan perustuva sovellus, jonka fyysinen näyttö sijaitsee myös Longinniityn

Konttikylässä infopisteen yhteydessä. Taulun kautta kommunikointi nopeutuu ja helpottuu ja sen kautta hoituvat niin konttien varaukset, kuin esimerkiksi lenkkiseurauksen haku. Se lisää spontaania kanssakäymistä ihmisten välillä ja helpottaa matalan kynnyksen tempausten järjestämistä. Tällainen ilmoitustaulu vaatii jonkin verran moderointia ja ylläpitoa, mutta on kuitenkin edullinen tapa lisätä hankkeen toimivuutta ja itseohjautuvuutta.

Kaikki Longinniitystä ja sen tapahtumista kiinnostuneet sekä digitaalista mediaa käyttävät voivat hyödyntää ilmoitustaulua. Internetistä löytyvän sovelluksen ohella infopisteellä sijaitseva fyysinen taulu näyttää tapahtumat reaaliajassa. Myös fyysistä Tapahtumataulua on mahdollista käyttää konttien varaamiseen. Tulevaisuudessa tiedotuskanava palvelee alueen asukkaita monipuolisesti, esimerkiksi naapuriavun tarjoamisen ja kysymisen paikkana. Tällainen foorumi lisää kaupunginosan kylämäisyyttä ja intiimiyttä.

Yhteenveto

Väli aikaistoiminnot Malmin lentokentän alueella jäävät kokematta, mikäli alueen käyttäminen on liian kallista, liikenneyhteydet eivät pelaa, tai alueen toiminnot eivät löydä asiakaskuntaa. Suunnitelmamme Longinniityn tilapäiskäytöstä vastaa kaikkiin näihin ongelmakohtiin edullisuudellaan, ekologisuudellaan ja inklusiivisuudellaan. Olemme kehittäneet alueen, joka houkuttelee kokeilemaan ja osallistumaan. Lopulta tilapäiskäytön toimivuus on kiinni ihmisistä. Elävän kaupunkitilan luominen Longinniityyn hankkeemme kautta mahdollistaa yhteisöllistä ja kylämäistä kokemuksellisuutta arjessa - ensin käyttäjänä, sitten asukkaana.

Konttikylä Tapahtumapäivineen ja -tauluineen muodostaa toimivan ja joustavan kokonaisuuden, jonka vahvuus on sen mukautuvuudessa. Konsepti on käyttövalmis, joustava ja sen käyttöönotto on mahdollista heti rakentamisen alkuvaiheista alkaen. Luovuutensa ja joustavuutensa ansiosta hankkeemme vastaa alueella kaikenlaisten ihmisten erilaisiin tarpeisiin sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Luomme Longinniityyn positiivisen ja houkuttelevan ilmapiirin, josta välittyy iloinen ja luova tekemisen meininki. Yhteisöllisyys, suvaitsevaisuus ja ekologisuus ovat arvoja, jotka välittyvät hankkeesta. Hankkeessa korostuvat tilapäiskäytön monet edut pitäen sisällään myös mahdollisuuden muuttua pysyvämmäksi muovautuvuutensa ansiosta.

Lähteet:

Esittelyvideo: illy Push Button House. (2010). illy. <<https://www.youtube.com/watch?v=qthcGhOsL8s>>. 16.4.2019

Hankesuunnitelma: Kaupunkipyöräverkoston laajentaminen 2019-2025. (2018). HKL, <<https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/9f/9fff18263b0511bce832f3cc553b43f917807b53.pdf>>. 16.4.2019.

HSL, Metsälampi, Sakari ja Peura, Miska. (2019). Joukkoliikennesuunnittelijat. Haastattelu Helsingissä huhtikuussa 2019. (Tää oli toisen ryhmän haastattelu, mut tarkkaa päivämäärää ei ollut moodleen palautetussa versiossa, meneekö se tällaisena?)

Loppuraportti: Tulevaisuuden Helsinki -tutkimus. (2017). Helsingin kaupunki, <<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunginvaltuusto/seminaari/tulevaisuuden-Helsinki-loppuraportti.pdf>>. 16.4.2019.

Opiskelijahaastattelu. Helsingin Medialukio, maantiedon kurssilaiset. (2019). Avoin ryhmähaastattelu Helsingissä 10.4.2019.

Sivonen, Arto. (2019). Markkinoinnin suunnittelija ja urbaani aktivisti. Puhelinhaastattelu Helsingissä 12.4.2019.

Toteutettavuusselvitys: Yleiskaavan raitioteiden toteutettavuusselvitys, Kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:11. (2017) Helsingin kaupunki, <<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-11-17.pdf>> . 4.5.2019

Kuvalähteet:

Kuva 1. Tony Hisgett. Christchurch ReStart Container Shops 3. (2016). <<https://www.flickr.com/photos/hisgett/31214147831/>> 25.4.2019

Kuva 2. Malmin lumoajat

Kuva 3. Bob Harvey. People having fun. (2016). <<https://www.geograph.org.uk/photo/5019949>> 25.4.2019

Kuva 4. CERA. A new start for Re:START - timelapse. (2014). <https://www.youtube.com/watch?v=oJf8_OF6jm8> 25.4.2019

Kaupunkivihreää ihmisille ja hyönteisille!

Konseptilla pyritään luomaan yhteisöllistä tekemistä luonnossa, virkistävää ja mielenkiintoista vihreää aluetta ja ekosysteemipalveluita sekä ihmisille että eläimille. Suunnitelmassa lentokentän pohjoisosaan tulee niitty-, maisemapelto- (Kuva 1) ja puustokokonaisuus sekä viljelylaatikoita ja hyönteishotelleja. Koska rakentaminen aloitetaan eteläosasta, luontokokonaisuus saa olla pitempään rauhassa. Niittyjen perustamisessa otetaan huomioon Malmin olemassa oleva avara maisema ja siihen liittyvä kaupunkikuva. Identiteettiryhmän tekemässä kyselyssä (katso Identiteetti ja yhteisöllisyys) 111:sta vastaajasta 45,05% arveli viihtyvänsä ja haluavansa viettää aikaa avarassa kaupunkitilassa. Tämä suuntaa antava tulos tukee myös maisemapeltojen perustamista, kuten myös maisemapeltojen suosio esimerkiksi Haltialassa. Lisäksi alue pysyy aukeana rakentamista ajatellen. Olemme hyödyntäneet suunnitelmiamme teossa Tuuli Ylikotilan haastattelua.

Niitty-, maisemapelto- ja puustokokonaisuus

Niitty/maisemapelto alueen rakenne

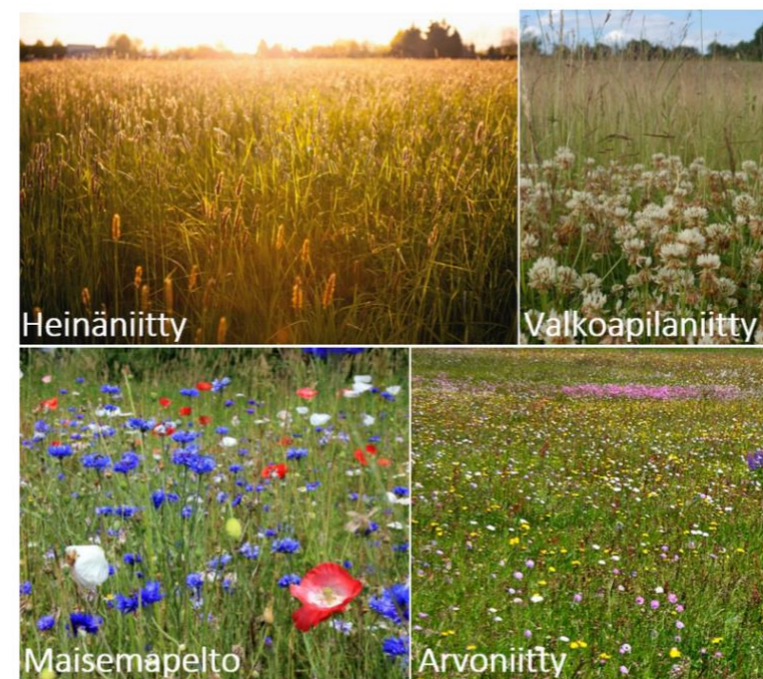
Longinniitylle tulevilla maisemapelloissa voidaan viljellä esimerkiksi hunajakukkaa, unikkoa ja auringonkukkaa. Mielenkiintoisuutta lisää se, että eri vuosina voidaan viljellä eri kukkia. Maisemapellot ovat kaistoina, jotta kukkien viemiseltä myyntitarkoitukseen vältytään. (Ylikotila, 2019)

Tuuli Ylikotilan haastattelussa esille tullut lahorisuaita, joita on esimerkiksi Lapinlahden sairaalapuistossa, on mielestämme toteuttamiskelpoinen idea Longinniitylle. Alueelle voidaan tuoda myös lahopuupinoja. Sekä aita, että pinot toimivat sekä maiseman elävöittäjinä että pesäpaikkoina linnuille ja elinympäristönä osalle niitylajien toukkamuodoista. Lahorisuaitojen ja hyönteishotellien materiaaleista osa saadaan Helsingin risujätteestä. (Ylikotila, 2019) Suunnittelimme, että Longinniityllä voidaan järjestää hyönteishotellien rakennustyöpajoja. Tulevaisuuden kehitystä ajatellen hyönteishotelleista osa saa varmaan jäädä paikoilleen ja loput on siirrettävissä esimerkiksi jäljelle jääville niityille.

Longinniityn alueelle hiekka/sora täyttömaa alueita voidaan hyödyntää arvoniittyjen perustamisessa, jos tiedetään missä niitä on. Muutoin alueelle voidaan tuoda hiekkaa tai soraa ja rakentaa niistä kumpuja tai kuoria juurakkokerrosta vastaavan savikerros pois ja laittaa tilalle hiekkaa. (Ylikotila, 2019) Maan poisottamisesta ja hiekan tuomisesta syntyy kuitenkin paljon kuluja, joten tällaisia toimia kannattaa tehdä alueilla, johon niittyä on rakentamisenkin jälkeen jäämässä.

Liejusavella on hyvä ravinteiden pidätyskyky, joten kukkakasveista siellä voi kokeilla esimerkiksi niittyhumalan, nurmikaunokin ja puna-ailakin viljelyä. Ylikotila kertoi myös, että valkoapilasta voi perustaa valkoapila-heinä niityn, valkoapilan varman kasvun ja hyvän hyönteisten houkutteluominaisuuden takia. Tämä on mielestämme toteuttamisen arvoinen idea samoin kuin heinämäiset niityt, jotka perustetaan vain antamalla lentokentän nurmeksi luokiteltujen alueiden kasvaa. Tällaista niittyjä voi alueella käyttää elämyksellisissä niittotalkoissa ja hoitokin tulee halvemaksi, kun nurmea ei tarvitse jatkuvasti leikata. (Ylikotila, 2019)

Suunniteltu niitty/maisemapelto alue rajautuu tällä hetkellä itäpuoleltaan metsään ja länsipuoleltaan puustoiseen ennen Malminkaari tietä olevaan reuna-alueeseen. Metsäisyys on edullista avointen- ja puoliavointen maiden linnustolle ja hyönteisten toukille (Ylikotila, 2019). Tämän on osasy sille, että olemme suunnitelleet niittyjen yhteyteen puualueita. Puulinjoilla on myös tärkeä tehtävä tuulen suojan antajana ja rakentamisen edetessä pölyn leviämisen estäjinä. Ajattelimme, että lentokentän ympäristön kouluista voitaisiin tehdä opettavaisia puun istutusretkiä lentokentän alueelle.

Kuva 1: Aukean alueen kokonaisuuteen tulevia niittytyyppejä ja maisemapelto. (Pixnio, 2017)(Hilton, 2008)(Pixnio, 2011)(Pixabay)

Kuva 2: Hyönteishotelli (PixCove)

Kustannukset

Niittyjen kustannukset riippuvat hyvin paljon niiden hoidosta. Halvin vaihtoehto on se, että niitty niitetään murskaavalla tavalla kerran vuodessa. Sen sijaan arvoniittyjen hoito on huomattavasti kalliimpaa. Maisemapelto puolestaan vaatii peltoviljelyä. Hoitoon liittyen niittyjen kustannuksia lisää myös se, jos on useampia erilaisia niittyjä, kuten meidän suunnitelmassamme. Niityn perustamis- ja ylläpito kustannukset määrittelevät paljolti, minkä kokoisia niittyjä kannattaa perustaa ja kuinka monta. Toisaalta on niityistä tehtävä kuitenkin sen verran suuria, etteivät siellä valmiiksi olevan nurmen lajit pääse heti syrjäyttämään koko niityn kasvustoa. (Ylikotila, 2019)

Niityille ja maisemapelloille kaavailtu alue on jo valmiiksi niitettävässä kunnossa, koska aluetta on niitetty säännöllisesti. Joissain niityn hoitotoimenpiteissä esimerkiksi haitallisten vieraslajien torjunnassa ja roskien siivouksessa voidaan hyödyntää talkoita (Ylikotila, 2019).

Ekosysteemipalvelut

Petolinnut hyödyntävät avomaita saalistuksessa. Muut linnut hyödyntävät muun muassa niittykasvien siemeniä ja hyönteisiä (Ylikotila). Niityt ja maisemapellot toimivat levähdyspaikkana muuttolinnuille, kuten esimerkiksi alueella aiemmin tavatulle heinäkurpalle (Yrjölä ja muut, 2016).

Niittyjen kasvusto tuottaa happea ja sitoo hiiltä ja samalla pitää ravinnekiertoa yllä. Niitty/metsä kokonaisuus edistää pölyttäjien elinoloja ja tarjoaa opetus ja tutkimus mahdollisuuksia. (Räfsen, 2018) Ylikotila ehdotti, että opetusta voisi järjestää esimerkiksi kumminiittytoimintana, niin että opetetaan esimerkiksi niityn lajistoa ja ekologiaa maaperään ja niityissä tapahtuvaan sukkessioon liittyen. Maisemapellot tuovat iloa alueen ihmisille, kun he pääsevät ilmaiseksi keräämään kukkia ja hyönteishotellien rakentamisesta ja niityn hoidosta saa hyvää harrastetta. Alueen maisemallinen- ja virkistysarvo tulee lisääntymään.

Viljelylaatikot

Yhteisöllistä kaupunkiviljelyä

Viljelylaatikot tuovat Longinniityn lähiasukkaille uuden mahdollisuuden helppoon, halpaan ja vaivattomaan kaupunkiviljelyyn. Kaupunkiviljely on suosituksi todettu tapa tuottaa itse omia hyötykasveja ja ravintoa. Viljelylaatikot ovat Longinniityn alueella parhain mahdollinen tapa toteuttaa tätä, sillä alue on jatkuvassa muutoksessa, jossa laatikoiden mahdollisuudesta siirtelyyn on suurta etua. Myöskään alueen maaperästä saasteista ei näin ollen ole haittaa.

Laatikoiden määrää ja sijaintia on mahdollista muuttaa alueen muutoksen mukaan. Olemme kuitenkin suunnitelleet laatikoiden mahdollista alkusijaintia kentän keskiosiin lähelle suunniteltua niityn rajaa. Alue on helposti saavutettavissa ja lähellä muuta suunniteltua toimintaa, mutta tarpeeksi kaukana rakentamisen aloittamiselle suunnitellusta kentän etelä osasta. Toinen mahdollinen toimiva sijainti viljelylaatikoille olisi aivan kentän pohjoisosassa, jonne niityn on suunniteltu päättyvän. Alue on rauhallinen ja kaukana rakentamisen tuomasta melusta ja pölystä. Määrällisesti laatikoita tarvittaisiin alueelle 500 – 1000 kappaletta. Laatikot ovat itsessään edullisia, joten suurta kustannusta ei niiden hankkimisesta koidu.

Kuva 3: Viljelylaatikko (Wikipedia Commons, 2016)

Kuva 4: Viljelylaatikot tuovat yhteisöllisyyttä (Flickr 2014)

Viljelylaatikon saaminen käyttöön edellyttää sen vuokraamista. Vuokran hinnaksi voi asettaa alhaisen houkuttelevan hinnan, mutta niin että se kattaa alueen hoidon, laatikoiden ja muiden kustannusten hinnan. Laatikoiden vuokrattavaksi määräksi per vuokraaja voidaan asettaa jokin määrä, joka takaa laatikoiden tarkoituksen pysyä yksityiskäytössä. Vuokra-ajaksi voidaan asettaa esimerkiksi yksi kesäkausi.

Kaupungilla ei ole mahdollisuuksia viljelylaatikoiden kunnossapitoon ja järjestelmän ylläpitämiseen, joten toimintaan toivotaan vapaaehtoisia paikallisia ihmisiä tai alueesta vastuun ottavaa järjestöä, joiden kautta myös vuokraaminen onnistuisi. Vuokrauksessa voisi olla mahdollista käyttää myös Longinniitylle suunniteltujen väliaikaisten konttien vuokrausjärjestelmää. Mahdollista ilkivaltaa laatikoita kohtaan vähentävät alueen sijainti asutusalueen ulkopuolella, ja toiminnan laajuus, jonka ansiosta laatikon vuokraajia olisi usein paikan päällä.

Viljelylaatikoiden yksi tärkein ominaisuus on niiden sijainti lähellä käyttäjän asuinpaikkaa. Liian pitkä matka viljelylaatikolle tekee siitä helposti liian vaivalloista. Odotuksena onkin viljelylaatikoiden tuovan paljon paikallisia Malmin ja lähiseutujen asukkaita alueelle. Tätä kautta alue tuo paikallisille uusia mahdollisuuksia yhteiseen toimintaan ja naapureiden kohtaamiseen. Viljelyn ohella olisi mahdollisuus myös opetustoimintaan, myyjäistapahtumiin ja sadonkorjuu talkoisiin.

Reittiverkosto ja niittypolku

Alueen liikenne tulee tarvitsemaan uusia reittejä. Suunnittelualan ympäristössä on jo nykyisellään hyvät ulkoilureitit, joita lähialueen asukkaat ovat tottuneet käyttämään. Nämä reitit ovat myös avainasemassa tässä suunnitelmassa. Alueella on myös jo toteutusvaiheessa olevia uusia reittejä. Niittypolku ja esteetön niittypolku tulevat tarjoamaan uuden lähestymistavan alueeseen.

Suunnitelmamme mukaan alueelle muodostuu reittien verkosto, jota pitkin alueelle on helppo kulkea ja mahdollistaa myös alueen läpikulun.

Nykyiset reitit

Suunnittelualuetta kiertää helppokulkuinen ja valaistu ulkoilureitti. Talviaikana tämä toimii myös hiihtolautana. Lähialueen asukkaat ovat tottuneet käyttämään tätä virkistysalueenaan ja monelle lentotoiminnan lakkauttamispäätös onkin aiheuttanut huolta tutun reitin menettämistä. Tässä suunnitelmassa reitit säilyvät mahdollisimman pitkään muuttumattomina. Alueen itäpuolella ulkoilureitti kulkee Tattarisuon lehtometsässä, joka on lähes luonnontilassa oleva tärkeä kääpäkohde. Länsipuolella reitti on luokiteltu puistotieksi, joka pohjoispäässä kulkee malminkaaren tuntumassa hyvin läheltä Fallkullan kotieläintilaa. Falkullan tuntumassa on myös pysäköintialue malminkaaren varressa. Fallkullasta etelään puistotie kulkee kauempana autoteistä ja yhtyy katuverkostoon kiitotien 18-36 eteläpuolella. Alueen pystyy nykyistä reitistöä pitkin kiertämään turvallisesti ja suurelta osalta suojassa tuulelta.

Kesällä 2019 rakennettavat reitit

Suunnitteludokumenteissa esiteltyjä uusia ajo- ja pyöräilyreittejä on jo alettu rakentamaan. Näiden suunnitelmien mukaan alueelle tulee väliaikaiskäyttöä varten ajoneuvoreitit kiitotien 27-60 itäpäädyssä tattariharjuntielle ja Fallkullan kotieläintilan läheisyydestä luode-kaakko -suuntaisen rullaustien luoteispäähän malminkaarelta. Lisäksi yhtä ajoneuvoreittiä tattariharjuntieltä alueen eteläpuolella lentoasemarakennuksen tuntumassa levennetään. Itäpuolelta Tattarisuon teollisuusalueelta on valmisteilla kävely- ja pyöräilyreitti alueelle kartingradan ohitse. Tämä toimii yhteytenä Jakomäen suuntaan. 18-36 kiitotien eteläpäädyssä tattariharjuntien suuntaan on tulossa uusi kävelyreitti.

Ehdotettavat uudet reitit

Ehdotuksessamme rakennetaan kävelyä ja pyöräilyä varten uusia reittejä alueelle. Nämä reitit kytkevät alueen jo olemassa oleviin reitteihin ja avaavat mahdollisuuden kulkea alueen läpi. Kaikki kolme uutta avausta alueelle tehdään kohdista, joissa aidassa on nykyisellään portti. Tämä helpottaa tapahtumien järjestämistä ja on kustannustehokas, koska aittaa ei tarvitse purkaa, eikä uusia portteja rakentaa. Reitit ovat myös lyhyitä ja koska ne ovat toimineet huoltoteinä, eivät vaadi suurta kunnostusta. Yhteensä kunnostettavaa reittiä kertyy noin 800 metriä.

Reitti 1

Alueen pohjoispäädyssä avataan portti ja kunnostetaan pohja kävely- ja pyöräilykelpoiseksi reitiksi ulkoilureitiltä kiitotien 18-36 päähän. Kunnostettavan reitin pituus 370 m.

Reitti 2

Kiitotien 18-36 pohjoispäädyssä malminkaaren ja tasankotien risteyksen tuntumaan avataan portti ja kunnostetaan pohja kävely- ja pyöräilykelpoiseksi. Tämä yhteys toimii pääreitteinä Tapanilan asemalle.

Kunnostettavan reitin pituus 240 m.

Reitti 3

Luode-kaakko -suuntaisen rullaustien luoteispäädyssä vasaratien päähän avataan portti ja kunnostetaan pohja kävely- ja pyöräilykelpoiseksi. Tätä yhteyttä pitkin alue linkittyy hyvin Fallkullan kotieläintilaan. Yhteys toimii myös pääreitteinä Malmin asemalle. Reitti jatkaa kesällä 2019 rakennettavaa kävely- ja pyöräilyreittiä ja muodostaa yhteyden alueen poikki Tattarisuolta Fallkullaan. Tämän yhteyden molemmin puolin istutetaan nopeakasvuista, tiheää ja ainavihantaa pensasta tai puuta suojaamaan tuulelta. Kunnostettavan reitin pituus 185 m.

Niittypolku

Suunnitelmassamme perustettavien niittyjen ja maisemapeltojen lomaan tulee polku, jossa vierailijoiden on mahdollista kulkea tutustumassa niittyyn lähietäisyydeltä. Niittypolku sijoittuu Fallkullan kotieläintilan läheisyyteen ja molempien toiminta tukee toisiaan. Polun varteen pystytetään info-kylttejä, joissa esitellään alueen lajistoa. Kylteistä löytyvät QR-koodit, jotka linkittävät vierailijan digitaaliseen sisältöön. Kylttejä pystytetään myös alueen ulkoilureiteille. Polun pohja kunnostetaan kävelyä varten soralla.

Esteetön niittypolku

Kiitotien 18-36 itäpuolella oleva rullaustie toimii esteettömänä niittypolkuna. Reitti on päällystetty ja näin ollen jo suoraan kelvollinen myös liikuntarajoitteisille, sekä esimerkiksi lastenvaunujen kanssa kulkeville. Tällä varmistamme, että kaikilla on yhtäläinen mahdollisuus päästä niittyjen keskelle ja alueelle tulisi myös rakentaa jo väliaikaisvaiheessa penkkejä, jotta alueella vierailevat pystyvät levähtämään tarvittaessa ja viettämään aikaa.

Molemmat niittypolut yhdistyvät historiapolun kanssa yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kustannukset ja toteuttamiskelpoisuus

Suunnitelman toteuttaminen ei vaadi suuria taloudellisia panostuksia. Reittien pohjat kunnostetaan soralla. Uutta valaistusta ei rakenneta. Suunnitelma myös huomioi alueella järjestettävät tapahtumat avaamalla aittaa vain portillisista kohdista, joten tapahtumajärjestäjille ei koidu lisäkustannuksia alueen rajaamisesta.

Longinoja - Longinniityn jalokivi

Kauniista kaupunkipurosta vetovoimatekijä Longinniitylle

Malmin lentokenttäalueen eli Longinniityn luonnon vetovoimatekijöistä suurin on ehdottomasti Longinoja. Longinniityn alueella on suosittuja ulkoilualueita sekä esimerkiksi liito-oravametsikköjä, mutta Longinoja on alueen luonnon kruununjalokivi. Longinniityn ainutlaatuinen taimenpuro on malliesimerkki kaupunkipuron kunnostuksesta ja muuttumisesta tavanomaisesta ojasta arvokkaaksi taimenpuroksi. Longinoja on kunnostettu Longinojan puroaktiivien vapaaehtoistyöllä, joka palkittiin vuosien 2017-2018 parhaana luontotekona.

Longinojan tulevaisuuteen liittyy monia avoimia kysymyksiä Malmin lentokenttäalueen, Longinniityn, rakentamisen alkaessa 2020-luvulla. Suunnitelmassamme Longinojasta tehdään Longinniityn alueelle vetovoimainen luonnonelementti, joka mahdollistaa taimenkannan säilymisen sekä hallitsee ja rytmittää lentokenttäalueen tasaista ja avointa maastoa. Suunnitelmamme pohjana olemme käyttäneet Longinojan puroaktiivien keräämää tietoa ja heidän näkemyksiään, sekä hulevesiin liittyen Sitowise Oy:n Perttu Hyötyn haastattelua.

Suunnitelmamme Longinojan suhteen pohjautuu Helsingin kaupungin suunnitelmiin Longinojan uomien siirrosta, joka on myös meidän mielestämme paras ratkaisu, sillä mikään väliaikainen vesiratkaisu ei tule olemaan yhtä upea kuin Longinoja. Mielestämme kenttäalueen eteläosaan suunnitellun avouoman kaivaminen on aloitettava ensi tilassa, jotta tämä uusi kaupunkipuro palvelisi jo tilapäiskäytön aikana. Kauniit vesielementit ovat missä tahansa ympäristössä tekijöitä, joiden ääreen ihmiset hakeutuvat mielellään. Longinniityn avoimuuden ja tasaisuuden vuoksi alueella on alkuvaiheessa vain vähän elementtejä, jotka rajaavat ja rytmittävät valtavaa, tasaista aluetta. Longinojan vahvan brändin avulla uusi purouoma houkuttelee ihmisiä alueelle.

Suunnitelmassamme erityisesti nykyisen Lentokentänojan jatkeeksi kaivettava uoma on viihtyisä, kasvillisuuden reunustama puro, jonka varrella on miellyttävä liikkua ja oleskella.

Luontokohde ja hulevesiratkaisu

Lentokentänojan jatkeeksi kaivettavan eteläisen avouoman sekä pohjoisen Longinojan uoman siirron kustannukset ovat suuria, miljoonia euroja. Kaivettavat uomat eivät kuitenkaan ole vain tilapäisiä, vaan alueelle pysyvästi jääviä ratkaisuja hulevesien hallintaan, sekä viihtyisyyttä lisääviä vesielementtejä. Perttu Hyötyn mukaan eteläisen purouoman rakentamiseen menisi noin kaksi vuotta, mikä on melko lyhyt aika koko alueen rakentamisen kannalta. Aikaisessa vaiheessa rakennettu uusi eteläinen uoma auttaa hallitsemaan rakennusvaiheen hulevesiä. Ihmisten muuttaessa Longinniityn alueelle, on siellä jo valmiina kaunis kaupunkipuro. Puron maisemoinnista ja viimeistelystä voi tehdä talkootapahtuman, joka tutustuttaa alueen asukkaita uuteen purouomaan.

Taimenet ja hulevedet huomioitu

Longinojan puro on merkittävä ja harvinainen taimenjoki. Taimenen elinolosuhteet varmistetaan jatkossakin. Kuten myös Longinojan puroaktiivit, haluamme tulevista uomista mahdollisimman luonnonmukaisia. Uomaan tulee mutkia, tulva-altaita, luonnonkiveä ja –soraa pohjaan, sekä puron varrelle varjostavaa kasvillisuutta.

Malmin lentokentän alueella on laajalti hapanta sulfaattimaata, joka sotkeutuessaan Longinojan vesiin voi aiheuttaa kalakuolemia. Sulfaattimaan sekä Tattarisuon alueelta tulevien mahdollisten päästöjen leviäminen Longinojaan estetään rakentamalla pieniä laskutusaltaita sekä imeytysalueita Longinojaan liittyvien ojien ja hulevesiputkien varteen. Uusien uomien varteen luodaan tulvaniittyjä.

Tulva-alueiksi paras ratkaisu on tulvaniityt, sillä tulvavara-alueet ovat kevään tulvahuippua lukuun ottamatta vedestä vapaat. Märimmille tulvaniittyalueille ei voi istuttaa puita. Suunnitelmassamme alueen eteläosaan kaivettava uusi avouoma jaetaan siten, että osa puron varresta on puiden ja pensaiden reunustamaa, ja osa puolestaan tulvaniittyjen reunustamaa. Myöskin tulvaniittyjen reunoille istutetaan puita, ja tulvaniittyjen alueelle muuta kasvillisuutta, esimerkiksi pensaikkoa.

Lähteet:

Longinojan puroaktiivit (2019), www.longinoja.fi, luettu 2.5.2019

Räfsten, M. (2018). Selvitys avoimien viheralueiden nykytilasta. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH4>, luettu 13.4.2019

Yrjölä, R., Sarvanne, H., Tanskanen, A. & Vickholm, J. (2016). Heinäkurpan esiintyminen Malmin lentokentän alueella syksyllä 2016. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH3>, luettu 14.4.2019.

Haastattelut:

Hyöty, Perttu, Sitowise Oy 3.4.2019

Ylikotila, Tuuli, Helsingin kaupunki, 11.4.2019

Kuvalähteet:

Christopher Hilton, Meadow grass and white clover, south-west of Farnborough, 2008. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH6>, katsottu 15.4.2019.

Flickr. Haettu lähteestä: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rösrath_Germany_Gardening-with-planting-box-01.jpg, katsottu 5.5.2019

Pixabay. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH8>, katsottu 15.4.2019.

PixCove. <https://www.pixcove.com/hyonteishotelli-adding-insects-insects-nesting/> katsottu 5.5.2019

Pixnio, 2017. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH5>, katsottu 15.4.2019.

Pixnio, 2011. Haettu lähteestä: <https://urly.fi/1dH7>, katsottu 15.4.2019.

Wikipedia Commons. Haettu lähteestä: <https://www.flickr.com/photos/takver/15776892338>, katsottu 5.5.2019

Identiteetti ja yhteisöllisyys

Tavoitteenamme oli pohtia, kuinka Longinniityn imago ja asukkaiden identiteettiä voitaisiin kehittää jo väliaikaiskäyttövaiheessa vahvaksi ja yhteisöllisyyttä tukevaksi, samalla kuitenkin ympäröivien alueiden jo olemassa olevat urbaanit lähiöidentiteetit huomioiden. Koska yhden kilometrin säteellä Malmin lentokentän kiitoradoista asuu jo nyt yli 10 000 ihmistä (Seutu CD'13, HSY), on selvää, että Longinniityn yhteisö ei ilmesty tyhjästä ensimmäisten asukkaiden muuttaessa uusiin taloihin vaan se kasvaa ja muovautuu olemassa olevan yhteisön varaan. Tämän yhteisön monimuotoisuudesta kertoo esimerkiksi se, että näistä 10 000 Longinniityn lähialueiden asukkaasta viidennes on alaikäisiä, toinen viidennes yli 60-vuotiaita ja yli 12 % puhuu äidinkielenään jotakin muuta kieltä kuin kotimaisia kieliä (Seutu CD'13, HSY). Longinniityt tulee siis olemaan sukupolvien ja kulttuurien sulatusuuni, jossa haasteena on suunnitella alue, joka vastaisi kaikkien tarpeisiin ja olisi miellyttävä kaikille.

Pohdintamme tueksi halusimme kuulla niin asiantuntijoita kuin asianosaisia, joita kuulimme kyselyiden ja haastattelujen avulla. Saadaksemme monipuolista tietoa liittyen alueiden identiteettien kehittämiseen yleisesti kuin myös spesifisti Malmin alueeseen liittyen, haastattelimme Helsingin yliopiston tutkijatohtoria Salla Jokelaa kaupunkitutkimusinstituutista sekä Malmin nuorisotalon nuorisiohjaajaa Ari Ruishalmea. Kaupunkilaisten ajatuksia ja mielipiteitä kerättiin kyselyiden sekä vapaamuotoisten keskusteluiden avulla.

Asiantuntijoita ja etenkin paikallisia asukkaita sekä muita asianosaisia haastateltuamme, ehdotamme Longinniitylle kolmea konkreettista ideaa: historiapolku, urbaanitori sekä viljelykummitoiminta. Nämä ehdotukset sekä tukevat yhteisöllisyyttä että lisäävät kaupunkilaisten sosiaalista hyvinvointia tuoden sekä täysin uutta että kunnioittaen alueen jo olemassa olevaa luonnetta. Uskomme, että näiden suunnittelemiemme tilojen ja toimintojen avulla Longinniitystä saadaan todella kaikille iästä, sukupuolesta tai etnisestä taustasta riippumatta vetovoimainen ja miellyttävä alue ympärivuotiseen käyttöön.

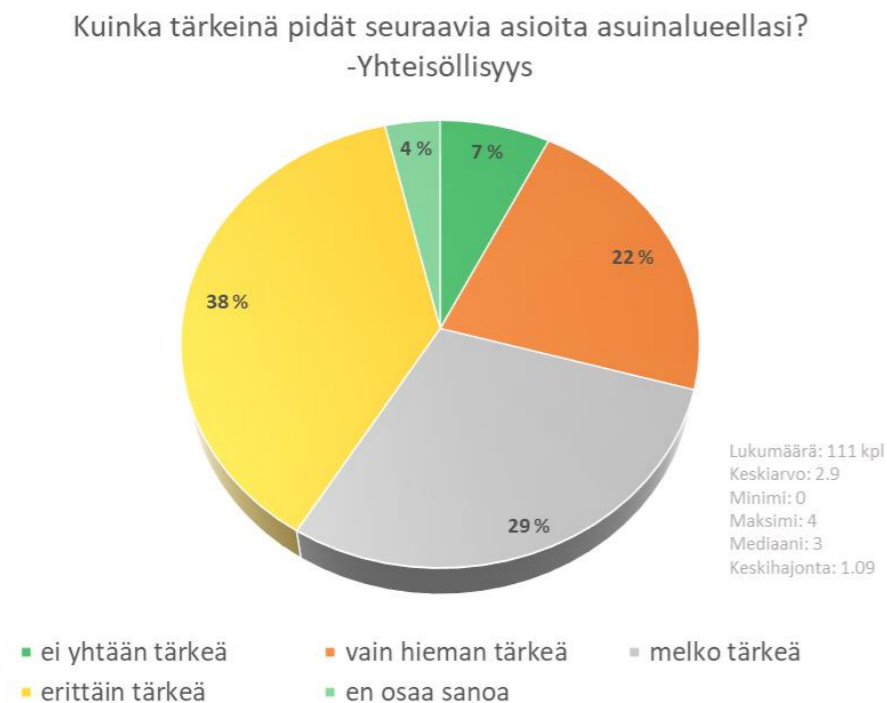
Asukkaiden osallistaminen

Koska tavoitteenamme oli luoda Longinniityn alueelle paikallista yhteisöllisyyttä tukeva vahva identiteetti, koimme Malmin asukkaiden kuulemisen olevan avain onnistuneeseen suunnitelmaan. Vain paikallisia ymmärtämällä voimme kehittää alueelle tiloja ja toimintaa, joille olisi myös kysyntää alueella.

Tavoitteenamme oli selvittää, minkälaisessa kaupunkitilassa vastaajat haluaisivat viettää aikaa, mitkä tekijät koetaan omalla asuinalueella tärkeiksi ja minkälaisen tapahtumien perässä he olisivat valmiita matkustamaan alueelle. Kartoittaaksemme alueen nykyistä identiteettiä, pyysimme vastaajia myös kuvailemaan Malmia ja malmilaisia.

Toteutimme kyselyn jakamalla kyselyn e-lomaketta sosiaalisessa mediassa muun muassa Koillis-Helsingin kaupunginosien Facebook-ryhmissä. Kyselylomakkeen paperista versiota sijoitettiin Malmin kirjastoon, Malmin asukastalolle sekä Pihlajamäen asukastalolle. Näiden Malmilla sijaitsevien paikkojen lisäksi lomaketta vietiin myös Kallion kirjastoon, jotta saataisiin kartoitettua, minkälainen toiminta tai ympäristö voisi houkutella ihmisiä kauempaakin.

Vastauksia kyselyyn saatiin 138, joista Malmin ilmoitti asuinpaikakseen 21. Kyselyiden vastauksissa korostuivat kolme teemaa; luonto, kulttuuri/paikallishistoria, sekä alueen yhteisöllisyys. Kaupunkilaisten toiveena oli säilyttää Longinniitty mahdollisimman luonnontilaisena, sillä alueen virkistysmahdollisuuksien ei haluttu huononevan. Kaupunkilaiset toivoivat, että kulttuuri ja paikallishistoria saisivat tilaa myös uudella alueella. Lopuksi useissa vastauksissa toistui toive entistä tiiviimmästä yhteisöllisyydestä alueella (Kuva 1).

Kuva 1. Diagrammi kyselymme vastauksien jakautumisesta alueen yhteisöllisyyden tärkeyttä kysyttäessä

Vierailu Malmin peruskoululla

Vierailimme myös Malmin peruskoulussa Ari Ruishalmeen asiantuntijahaastattelun merkeissä, sekä keräämässä paikallisten nuorten mielipiteitä ja ajatuksia liittyen Malmin lentokenttäalueeseen ja sen kehittämiseen. Ruishalmeen valitsimme haastateltavaksemme, sillä hän on asunut koko ikänsä Malmilla ja työskentelee lisäksi alueella nuoriso-ohjaajana, joten oletimme hänellä olevan hyödyllistä paikallista asiantuntemusta.

Haastattelussa Ruishalme kertoi kokevansa Malmin turvallisuuden kohentuneen 1990-luvulta tähän päivään tultaessa, mutta hän harmittelee alueen väriltömyyttä ja ankeutta. Ruishalmeen mielestä Longinniityn identiteettiä ja yhteisöllisyyttä vahvistavia hankkeita erityisesti nuorten näkökulmasta olisivat erilaiset tapahtumat sekä ilmaiset vapaan pääsyn liikuntapaikat. Ennen kaikkea Ruishalme painotti, että lähialueen nuoret kaipaavat lisää tiloja kokoontumiseen ja matalan kynnyksen toimintaa alueelle.

Sama toive uusista tiloista ja hengailupaikoista nuorille toistui, kun keskustelimme vapaamuotoisesti Malmin peruskoulun oppilaiden kanssa. Keskusteluissa mainittiin, ettei Malmilla ole kovin paljon tekemistä. Lisäksi ajatus uusista liikuntapaikoista, kuten trampoliinipuistosta, herätti innostusta nuorten parissa.

Historiapolku – historian havinaa ja tulevaisuuden tuulia

Kuvittele mobiilisovellus (Kuva 2), jonka avulla voit nähdä maan, jonka päällä seisot, kohoavan merenpinnan yläpuolelle jääkauden jälkeen. Vähän matkaa kuljettuasi näet sotilaita ensimmäisen maailman sodan ajoilta ja seuraavaksi katselet ensimmäisen lentokoneen nousevan Malmin lentokentältä. Solisevan Longinojan vierellä saat tietää alueen nimistön historiasta ja lopulta katselemasi virtuaalitodellisuus näyttää sinulle, kuinka edessäsi avautuva maisema tulee vuosikymmenien saatossa kehittymään ja muuttumaan.

Kuva 2. Historiapolulla maisema avautuu virtuaalitodellisuutena (Kuva: Geralt, 2016)

Lähistön asukkaiden ristiriitaisten tunteiden ja alueen mielenkiintoisen menneisyyden vuoksi koimme, että alueen historiaa olisi syytä kunnioittaa jollakin tavalla. Myös kyselymme vastauksissa korostui se, että alueen toivottiin olevan ”kulttuurin ja historian säilyttämä”. Tähän toiveeseen pyrimme vastaamaan historiapolulla, jonka ansiosta Longinniityllä voidaan muistella ylpeinä alueen historiaa jäämättä kuitenkaan sen vangeiksi, sillä polku ei keskity mihinkään yksittäiseen historian ajanjaksoon vaan jatkuu myös tulevaisuuteen.

Suunnittelemamme polku kiertää ympyräreitin aina Longinniityn eteläosien taistelukaivannoista (Kuvat 5 ja 6) seuraten Longinniityn länsipuolella, etelästä pohjoiseen kulkevan, Longinojan viertä (Kuva 3) yhdistyen lopulta pohjoisosan niityllä kulkevaan luontopolkuun. Keskeisenä ajatuksena on polun varrella olevien pisteiden moniulotteisuus. Polun varrella on fyysisiä tauluja teksteineen ja kuvineen, joita voi tarkastella kuka tahansa (Kuva 4). Tauluissa olevien QR-koodien välityksellä matkapuhelimen haltija voi kuitenkin siirtyä virtuaalitodellisuuteen, jossa käyttäjän on mahdollista katsella menneitä maisemia laajemmin ja tutkia esimerkiksi uuden asuinalueen kolmiulotteista havainnekuvaa (Kuva 2). QR-koodien taakse voidaan laittaa monenlaista mediaa aina kuvista ja videoista tyhjiin seinään, jolle voi kirjoittaa toiveitaan uudelle alueelle. Tällaista virtuaalista todellisuutta on hyödynnetty esimerkiksi Hämeenlinnan virtuaalinen historia –polulla (Stellarion, 2018). Mahdollista olisi lisätä polkuun myös PokemonGo-tyyppinen sovellus, jossa polun seuraava rasti paljastuisi vasta, kun sen löytää virtuaalitodellisuuden kautta. Interaktiivisen sovelluksen kautta etenkin lapset ja nuoret saataisiin kiinnostumaan alueen

historiasta. Ihanteellisin tapa historiapolun toteutukseen olisi ottaa asukkaat mukaan suunnittelemaan polun tekstejä ja muita materiaaleja.

Kuva 3. Historiapolku kulkee paikoittain Longinojan vartta kulkevaa kävelytieta pitkin (Kuva: Malmi 8.4.2019)

Kuva 4. Osittain digitaalisia infotauluja sijoitetaan kulkureitin varrelle kertomaan alueen historiasta (Kuva: Shimmon, 2012)

Interaktiivinen historiapolun avulla lähistön asukkaiden on mahdollista vahvistaa kotiseutuylpeyttä ja antaa kauempaa tuleville mahdollisuus päästä kiehtovalle matkalle alueen aikajanelle. Historiapolun

vahvuutena on, että sillä ei ole aukioloaikoja tai pääsymaksuja. Kuka tahansa voi koska tahansa tutustua alueen historiaan ja tulevaisuuden suuntaviivoihin. Polun taulut ja mobiililaitteilla saavutettavat lisämateriaalit on myös helppo toteuttaa useilla kielillä, jolloin polku palvelee mahdollisimman suurta osaa kaupunkilaisista. Toteutusta ajatellen polun etuna on sen monimuotoiset toteuttamismahdollisuudet. Polku on mahdollista toteuttaa hyvin vähäisillä resursseilla, jos siihen liittyvä sovellus halutaan jättää pois, mutta mitä enemmän polun toteutukseen panostetaan, sitä enemmän ihmisiä varmasti saapuu siihen tutustumaan. Sijoittamalla polun taulut viheralueille ja tulevien aukoiden paikoille, historiapolusta voidaan helposti tehdä myös alueelle pysyvästi jäävä vetonaula.

Kuva 5. Toisen maailmansodan aikaisia raunioita Malmilla (Kuva: Malmi 8.4.2019)

Kuva 6. Toisen maailmansodan aikaisia raunioita Malmilla (Kuva: Malmi 8.4.2019)

Urbanitori – kaupunkilaisten kohtaamispaikka

Longinniityn sydämessä ja sen toiminnan ytimessä sijaitsee urbanitori. Se on värikäs ja täynnä elämää oleva kohtaamispaikka, jossa yhdistyvät matalankynnyksen yrittäminen, kulttuuri ja kierrätystalous. Longin tori yhdistää alueen historiaa nykypäivään hyödyntämällä suojeltua hangaarirakennusta (Kuva 7), joka tarjoaa avarat ja valoisat tilat erilaisiin kirpputori-, käsityö-, lähiruoka- ja kulttuuritapahtumiin vuoden ympäri. Kesäaikaan kojuja ja tapahtumia voidaan myös joustavasti siirtää ulkoilmaan näin tapahtuma-alueen kokoa kasvattaen. Tavoitteena on luoda Longin torista alueen keskus, joka vetää puoleensa kävijöitä kauempaakin.

Urbanin torialueen on tarkoitus olla muovautuva ja monipuolinen tila, joka ei keskity yksittäiseen osa-alueeseen vaan mahdollistaa monenlaista pienimuotoista toimintaa. Ajatuksena on tukea erityisesti paikallista pientuotantoa ja matalankynnyksen yrittäjyyttä, mutta myös helpottaa maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden työllistymistä sekä tukea kiertotalouden kehittymistä alueella. Longin torilla olisi myös mahdollista järjestää erilaisia kurseja ja isompia messuja, jotka innostaisivat ihmisiä tutustumaan uuteen alueeseen. Tavoitteena on siis monikulttuurinen ja kirjava kattaus erilaisia palveluita, joiden perässä ihmiset haluavat tulla viettämään aikaa alueelle.

Kuva 7. Hangaari toimii urbanin torin sijoituspaikkana (Kuva: Malmi 8.4.2019)

Erilaiset joustavat myynti- ja ruokakojuja yhdistävät sisämarkkinat, kuten Tooting Market Iso-Britanniassa (“Tooting market” 2019) ovat hyvin suosittuja ja monenlaisia ihmisiä yhteen tuovia kaupunkitiloja. Keskeistä Longin torin suunnitelmassa onkin toimia kaupunkilaisten kohtaamispaikkana, johon jätetään myös oleskelukäyttöön tarkoitettua tilaa. Parhaassa tapauksessa tämänkaltainen toiminta voisi paitsi tuoda yhteen Longinniittyä ympäröivien asuinalueiden asukkaita, myös merkittävästi kohottaa Koillis-Helsingin mainetta ja vetovoimaa kaupunkilaisten keskuudessa.

Urbaniin torialueen suurimpana haasteena on hangaarin remontointi turvalliseksi ja säännökset täyttäväksi tilaksi, jossa esimerkiksi ruokakojutoiminta olisi mahdollista. Koska alueella järjestetyt tapahtumapäivät sekä konttien vuokraustoiminta kuitenkin houkuttelevat alueelle ihmisiä, voidaan olettaa, että Longin torille syntyisi pian avaamisen jälkeen oma vakiintunut asiakaskuntansa.

Viljelykummit – kaupunkiviljely sukupolvien yhdistäjänä

Vauvasta vaariin ja työikäisestä taaperoon – siinä on lyhyesti ilmaistuna viljelykummitoiminnan kohderyhmä. Kaupunkiviljely on vuosi vuodelta kasvattanut suosiotaan ja kyselymme vastausten perusteella moni malmilainen kokee viljelyn rakkaaksi harrastukseksi. Noin joka neljäs kyselymme vastannut malmilainen haluaisi viettää aikaa kaupunkiviljelmillä. Kaupunkiviljelyn suosion kasvu näkyy kaupunkien katukuvassa lisääntyvinä viljelylaatikoina, joita asukkaat voivat vuokrata ja käyttää (Kuva 8) Kaupunkiviljelyn yhteisöllisyyttä lisäävää potentiaalia olisi syytä hyödyntää myös Longinniityn alueella.

Longinniityn viljelykummitoiminnassa ajatuksena on, että vapaaehtoiset aikuiset johdattavat lapsia ja nuoria palstaviljelyn saloihin. Viljelykummitoiminta sopisi hyvin myös maahanmuuttajien kotouttamistoiminnaksi, sillä kielitaidon puute ei kasvien parissa haittaa ja samalla tutustutaan suomalaiseen luontoon, suomalaisille tärkeisiin luontoarvoihin ja viljelyperinteisiin. Tämän tyyppinen toiminta yhdistää alueen monimuotoista asuinkuntaa ja helpottaa nuorempien sukupolvien ymmärrystä kasvikkunnasta ja ympäristöstä käytännössä. Viljelylaatikot tuottavat lähiruoan ja maisemallisten arvojen lisäksi elämyksiä alueen asukkaille ja yhteisöllisyyden vahvistumista (Kuva 9).

Aikuisten lisäksi nuoret voivat ilmoittautua viljelykummeiksi ja mahdollisesti luoda itselleen kesätyö-työharjoittelu- tai vapaaehtoistyöpaikkoja, jotka tarjoavat nuorille arvokasta työkokemusta. Kaupungin nuoristyön avustuksella Longinniityn viljelyalueesta voitaisiin saada Koillis-Helsingin lapsille ja nuorille

mielekästä ja kehittävää tekemistä koulujen kesälomien ajaksi, kuten Kumpulan koulukasvitarhalla on jo vuosikymmeniä tehty (Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry, 2019).

Kuva 8. Muun muassa Oulun Veturiaukiolla kaupunki vuokraa asukkailleen viljelylaatikoita (Kuva: Estormiz, 2017)

Kuva 9. Urbani viljely vahvistaa Longinniityn yhteisöllisyyttä. (Kuva: Oceanflynn, 2015)

Koska viljelyyn käytetään viljelylaatikoita, toiminnan toteuttaminen on erittäin kustannustehokasta, sillä kaupunkiviljely ei vaadi paljon resursseja. Toimintaa on myös mahdollista siirtää tarvittaessa rakentamisen tieltä ja näin saadaan pidennettyä toiminnan kestoa aivan rakennusvaiheen loppuun saakka. Viljelylaatikoiden lisääminenkin onnistuu helposti, jos viljelyn suosio osoittautuu ennalta arvioitua suuremmaksi.

Yhteenveto

Halusimme suunnitella Longinniitystä alueen, jonne kaikki ovat iästä ja taustasta riippumatta tervetulleita. Urbanitori ja viljelykummitoiminta on suunniteltu lisäämään yhteisöllisyyden tuntua luomalla kohtaamispaikkoja ja yhteistä toimintaa kaupunkilaisille. Historiapolku taas toimii paikallisidentiteetin vahvistajana ja sitoo uusia asukkaita alueen historiaan, sekä kunnioittaa sen jo olemassa olevaa vahvaa identiteettiä. Erityisesti urbaanilla torilla ja historiapolulla on potentiaalia toimia vetonauloina myös kauempaa tuleville.

Lähteet:

Estormiz, (2017). Veturiaukio Oulu 20170707 01. [Digitaalinen kuva]. (viitattu 16.4.2019). Haettu osoitteesta https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Veturiaukio_Oulu_20170707_01.jpg

Geralt, (2016). city, urban, development, nature, skyscraper, building [Digitaalinen kuva]. (viitattu 16.4.2019). Haettu osoitteesta <https://pixabay.com/illustrations/city-urban-development-nature-1799658/>

Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry. (2019). Kumpulän koulukasvitarha (viitattu 27.4.2019). Haettu osoitteesta http://kasvitarha.munstadi.fi/tietoa_meista/

Oceanflynn, (2015). Urban farmer Dave watering beds [Digitaalinen kuva]. (viitattu 16.4.2019). Haettu osoitteesta https://en.m.wikipedia.org/wiki/File%3AUrban_farmer_Dave_watering_beds.JPG

Seutu CD'13 paikkatietoaineistot. Helsingin seudun ympäristöpalvelut. [Helsingin yliopiston maantieteen osaston opetuskäytössä]. (viitattu 2.5.2019).

Shimmon, B. (2012). Fareham to Gosport BRT - Information pillar [Digitaalinen kuva]. (viitattu 16.4.2019). Haettu osoitteesta <https://www.geograph.org.uk/photo/2918111>

Stellarion. (2018). Hämeenlinnan virtuaalinen historia. (viitattu 27.4.2019). Haettu osoitteesta <https://virtuaalinenhistoria.fi/>

Tooting Market – South London's multi award winning market. (viitattu 27.4.2019). Haettu osoitteesta <https://tootingmarket.com>

Yhteenveto

Kilpailusuunnitelmamme on innovatiivinen, helposti muokkautuva ja osallistava. Haluamme luoda alue, joka on asukkaiden näköinen ja heidän itse luoma. Osallistavat ja kylämäisyyttä sekä yhteisöllisyyttä edistävät urbaanitori ja konttikylä luovat toritoiminnasta kiinnostuneille ihmisille ja halukkaille pienyrittäjille mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Itseohjautuva ja matalakynnyksinen konttikylä tapahtumapäivineen ja infotauluineen on oiva paikka perustaa esimerkiksi oma pieni kahvila tai välinevuokraamo, joka voi parhaimmillaan työllistää myös muita ihmisiä. Viljelylaatikot ja kaupunkiviljelyn viljelykummitoiminta tuovat ihmiset yhteen nauttimaan luonnosta ja lisäämään alueen viihtyisyyttä viljelyelämyksineen. Viljelykummitoiminta on myös innostava tilaisuus tutustua uusiin ihmisiin sekä tutustuttaa eri sukupolvet viljelykulttuuriin ja sen hyötyihin. Alueelle suunnitellut luontopolut ja historiapolku tarjoavat tilaisuuden nauttia monipuolisesta luonnosta samalla alueen historiasta oppien. Longinniityllä olevan Longinojan taimenet sekä niittyalueiden hyönteishotellit tarjoavat tilaisuuksia seurata luonnon eläinten elämää lähellä kaupunkia. Longinniitty on alue, joka toivottaa kaikki tervetulleeksi ikään ja taustaan katsomatta. Tule meidän kanssa luomaan Longinniitty yhdessä.